

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО

Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції

**“ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ
МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ У СВІТОВИЙ ОСВІТНІЙ
ПРОСТІР”**

21-22 травня 2009 року

Тернопіль
ТДМУ
“Укрмедкнига”
2009

УДК 614.253.52(07.07)

Відповідальний за випуск: проф. Мисула І.Р.

Проблеми інтеграції української медичної освіти у світовий освітній простір/ Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції. – Тернопіль : ТДМУ, 2009. – 314 с.

2. Створення мультимедійних комплексів по темах дозволяє кожному студенту використовувати CD для вивчення препаратів поза кафедрою. Немає необхідності забезпечувати студента мікроскопом і гістологічними препаратами.
3. Підвищення показників успішності безпосередньо залежить від наглядності і легкості сприйняття матеріалу.

Література

1. Геворкян Б. Н. Болонский процесс и сотрудничество в области обеспечения качества образования: опыт Российской Федерации / Геворкян Е. Н., Мотова Г. Н. // Вопросы образования. — 2005. — № 4. — С. 25—29.
2. Лукичев Г. А. Болонский процесс формирует новую модель образования / Лукичев Г. А. // Поиск. — 2004. — № 22 (784). -С. 98-108.
3. «Мягкий путь» вхождения российских ВУЗов в Болонский процесс. - М.: ОЛМА - ПРЕС, 2005. - 352 с.

УДК 378.4.477.64

Сітна Т. М., Куц О. Г., Лісничка А. М., Єрьоміна А. К., Сатітон В. Д.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ

Запорізький державний медичний університет

Впроваджена організація занять передбачає різноманітні варіанти учбової діяльності студентів, дозволяє виключити елементи суб'єктивізму при оцінюванні знань, уніфікує викладання матеріалу Зростання об'єму самостійної роботи дозволяє студентам максимально розкрити творчий потенціал, що є могутнім стимулом для навчання. Створена ситуація творчого, пізнавального засвоєння знань тісним чином пов'язана з навчанням студентів. Широке впровадження в процесі навчання сучасних інформаційних технологій, дистанційних форм навчання сприяє найбільш продуктивному засвоєнню знань, дозволяє розвивати розумові та творчі здібності студентів

Ключові слова: кредитно-модульна система, учбова діяльність студентів, самостійна робота студентів.

Применяемая организация занятий предусматривает разнообразные варианты учебной деятельности студентов, позволяет исключить элементы субъективизма при оценивании знаний студентов, унифицирует изложение материала. Увеличение объема самостоятельной работы студента позволяет студенту максимально раскрыть творческий потенциал, что является мощным стимулом для обучения. Создаваемая ситуация творческого, познавательного усвоения знаний тесным образом связана с обучением студентов. Широкое внедрение в процесс образования современных информационных технологий, дистанционных форм обучения способствует наиболее продуктивному усвоению знаний, позволяет развивать умственные и творческие способности студентов.

Ключевые слова: кредитно-модульная система, учебная деятельность студентов, самостоятельная работа студентов.

The organization of practical classes suggests different variants of student practical activity. It allows to exclude some subjectivism in estimation of student knowledge, to unify the presentation of teaching material. The increase of the volume of independent work enables the students to develop their creative potential in maximum, the former being the great stimulus for education. Thus, the situation of creative, cognitive mastering of knowledge arises which is closely connected with the education of students. Wide introduction of modern, informational technologies into the education process helps to assimilate knowledge more productively allows the students to develop their mental creative abilities.

Key words: credit-module system, student practical activity, estimation of student knowledge.

Впровадження принципів кредитно-модульної системи передбачає розробку цілого комплексу заходів реформування медичної галузі в Україні згідно європейських стандартів, і в першу чергу зростання вимог що до якості вищої медичної освіти [1]. Вона розглядається здебільшого як сукупність якості освітнього середовища, якості реалізації освітнього процесу та якості результатів освітнього процесу. Ці чинники і покладені в основу удосконалення викладання предмету мікробіології, вірусології, імунології згідно новітнім методологічним технологіям.

Набутий досвід застосування кредитно-модульної системи навчання показує, що використання модульного підходу до організації навчального процесу сприяє його інтенсифікації, систематизації засвоєння студентами навчального матеріалу посиленню мотивації та відповідальності студентів за результати навчальної діяльності, забезпеченню відповідних умов для вивчення програмного матеріалу та підготовки до контролю знань [2, 3].

З 2006 року кафедра мікробіології, вірусології, імунології ЗДМУ перейшла на кредитно-модульну організацію учбового процесу, що обумовило необхідність проведення ряду організаційних і методичних заходів на кафедрі. Дисципліна була структурована на модулі та визначена їх кількість (два) і об'єм. Розроблено адаптовану робочу програму, згідно типовій, як відповідає кінцевій меті вивчення дисципліни. Для кожного заняття висвітлена загальна і конкретна мета навчання, створені методичні вказівки для студентів, встановлені форми контролю знань студентів на кожному занятті, перелік теоретичних питань і практичних навичок для поточного і підсумкового модульного контролю. Викладання мікробіології, вірусології імунології націлене на здобуття студентами знань з біологічних властивостей збудників інфекційних захворювань, факторів патогенезу, проведення лабораторної діагностики, закономірностей формування імунітету і запобігання захворювань інфекційними хворобами. Отриманні знання та навички допомагають формуванню у студентів клінічного мислення - вміння використовувати здобуті знання при вивченні наступної клінічної дисципліни - інфекційні хвороби.

Одним із головних компонентів кредитно-модульної системи викладання на кафедрі є зростання відсотку самостійної роботи студентів при відсутності екзаменаційної сесії. Відміна іспитів сприяє зростанню мотивації студентів до систематичної підготовки до практичних занять, тому провідна роль оцінки навичок та знань студентів залежить від викладача. Такий підхід повинен змінити традиційне уявлення викладачів що до організації та проведенню лекцій, практичних занять, самостійної роботи студентів. Тому актуальним є питання якості проведення практичних занять, формах та засобах оцінки роботи студентів.

Кредитно-модульна система навчання передбачає різноманітні варіанти учбової діяльності студентів, дозволяє виключити елементи суб'єктивізму при оцінюванні знань, уніфікує викладання. І для якісного викладання кількість студентів у групі повинно відповідати загальноєвропейським стандартам.

Відповідно до навчальної програми для самостійного опанування тем студентами відводиться до 30% навчальних годин. На самостійну роботу студентів винесені цілі розділи, які не включені в аудиторні заняття. З огляду на це особливо важливого значення набуває методологія самостійної позааудиторної роботи студентів. Для забезпечення адекватної підготовки і наступної оцінки якості роботи постає питання про створення нових навчально-методичних і контролюючих матеріалів, які включають нові інформаційні технології. Широке впровадження в процесі навчання сучасних інформаційних технологій, дистанційних форм навчання дозволяє найбільш продуктивно засвоювати знання, розкривати та розвивати розумові та творчі здібності студентів, сприяє аналітичному мисленню. Створення електронних версій підручників, практичних рекомендацій та інших навчально-методичних матеріалів сприяє індивідуалізації процесу оволодіння знаннями студентами.

Висновки. 1. Новітня методологія навчання (згідно Болонського процесу) забезпечує високу якість підготовки фахівця, об'єктивність та прозорість оцінки, стимулює змагання в навчальному процесі

2. Навчальний процес, згідно кредитно-модульної системи навчання, готує висококваліфікованого спеціаліста, який володіє сучасними методами клінічних досліджень, який вміє інтерпретувати отримані дані лабораторних аналізів, що дозволяє поставити попередній клінічний діагноз.

Література

1. Указ Президента України «Про заходи щодо вдосконалення системи вищої освіти України» від 17. 02. 04. № 199. -2004.
2. Спільна декларація міністрів освіти Європи (Болонья, 1999) // Болонський процес: Документи, - К., 2004. -25 с.
3. Феофанова І. В., Феофанов Л. К. Проблемы обеспечения качества знаний студентов в условиях кредитно-модульной системы обучения. // 36. доповідей учасників VII Всеукраїнської науково-методичної - конференції «Кредитно-модульна система підготовки фахівців». Запоріжжя: Вид-во ЗДА, 2007. - С. 115-116.

УДК 378. 147: [577. 3+61]]. 001. 76

Сливко Е. І., Іванченко О. З., Мельнікова О. З.

РОЛЬ МОТИВАЦІЇ І ПРОБЛЕМНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ “МЕДИЧНОЇ І БІОЛОГІЧНОЇ ФІЗИКИ” ЗА УМОВ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ

Запорізький державний медичний університет

Представлений досвід викладання „Медичної і біологічної фізики” за умов впровадження кредитно-модульної системи, в яких зростає роль мотивації і проблемних технологій. Систематичне і професійно орієнтоване їх застосування сприяє досягненню кінцевих цілей дисципліни та інтегрованих з нею профільних дисциплін, а також стимулює самостійну роботу студентів.

Представлен опыт преподавания «Медицинской и биологической физики» в условиях внедрения кредитно-модульной системы, в которых возрастает роль мотивации и проблемных технологий. Систематическое и профессионально ориентированное их применение способствует достижению конечных целей дисциплины и интегрированных с нею профильных дисциплин, а также стимулирует самостоятельную работу студентов.

Presented experience of teaching of „Medical and biological physics” at terms introductions of the credit-module system, in which the role of motivation and problem technologies grows. Systematic and professionally oriented them application promotes to achievement of ultimate goals of science and integrated with it special disciplines and stimulates independent work of students.

Ключові слова: медична і біологічна фізика, мотивація, проблемні технології, кредитно-модульна система.

Ключевые слова: медицинская и биологическая физика, мотивация, проблемные технологии, кредитно-модульная система.

Key words: medical and biological physics, motivation, problem technologies, credit-module system.

Впровадження у медичну освіту кредитно-модульної системи зумовило необхідність визначити, застосування яких базових принципів і методик викладання може сприяти підвищенню його ефективності за нових умов. В учбовому процесі зростає роль самостійної роботи студентів, а на кожному окремому занятті - значення всебічного контролю їх знань і вмінь. За таких умов отримання передбачених освітньо-професійною програмою вмінь з курсу може бути досягнуто при більш чіткому дотриманні методики проведення занять і застосування сучасних педагогічних методів підвищення ефективності викладання. На нашу думку, важливу роль при цьому має мотивація вивчення дисципліни і застосування проблемних технологій.

Кінцевими цілями вивчення дисципліни „Медична і біологічна фізика” мають бути вміння студентів трактувати біофізичні закономірності процесів життєдіяльності людини, фізичні основи та біофізичні механізми дії зовнішніх факторів на системи організму людини, пояснювати фізичні основи діагностичних і фізіотерапевтичних методів та медичної апаратури. Формування вказаних знань і вмінь з „Медичної та біологічної фізики” на першому році навчання майбутніх лікарів слугує основою міждисциплінарної інтеграції курсу з профільними дисциплінами. Це має бути в основі створення високого рівня мотивації студентів, яка, в свою чергу, сприятиме їх пізнавальній активності, ефективному сприйняттю, запам'ятовуванню, осмисленню учбового матеріалу, яким вони мають вільно оперувати у практичній діяльності.

Тим самим цілям може слугувати використання проблемних технологій на заняттях, яке широко застосовується як критерій успішності засвоєння студентами теоретичного матеріалу. Необхідно зазначити, що вирішення проблемних питань і ситуацій на заняттях також є важливим з точки зору підвищення їх навчально-методичного рівня і творчої ролі кожного курсанта в навчальному процесі. Воно сприяє позитивній мотивації до студентів до навчання, у тому числі до самостійної

Попов О. Г., Десятський В. В., Кошельник О. Л., Ославська Т. М., Горovenko В. І. НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС НА КАФЕДРІ ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ ТА ТОПОГРАФІЧНОЇ АНАТОМІЇ В УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ.....	115
Посахова К. А., Олецук О. М., Мосейчук І. П., Цицюра Р. І., Черняшова В. В., Шевчук О. О., Вольська А. С., Яремчук О. З. ДОСВІД ЗАПРОВАДЖЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ЗА ПРОГРАМОЮ MOODLE ПРИ ВИКЛАДАННІ ФАРМАКОЛОГІЇ.....	117
Проніна О. М., Половик О. Ю., Скрипніков М. С., Данильченко С. І., Білич А. М. ПРИНЦИПИ ТА ОСОБЛИВОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА У КРЕДИТНО-МОДУЛЬНІЙ СИСТЕМІ НАВЧАННЯ ЯК ОДИН ІЗ СКЛАДНИКІВ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РІВНЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ.....	118
Протченко П. З., Головатюк О. Д., Грузевський О. А., Кольцова І. Г. ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ НА КАФЕДРІ МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ.....	119
Ройко Н. В., Новосельцева Т. В., Черняк В. В., Ніколенко Л. Г., Проскурня С. А., Сидоренко І. І. ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ НА КАФЕДРІ ПАТОЛОГІЧНОЇ АНАТОМІЇ: ДОСЯГНЕННЯ ТА НЕДОЛІКИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ.....	120
Рудень В. В., Москвяк Є. Й., Кривко Ю. Я. ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ “КЕЙС-МЕТОД” (CASE STUDY) ЯК ІНТЕРАКТИВНА ФОРМА НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ НА КАФЕДРІ СОЦІАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ, ЕКОНОМІКИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО.....	122
Сидоренко М. М., Троянський В. А. ВИВЧЕННЯ ФІЛОСОФІЇ ЗА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ: ПРОБЛЕМИ, ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	125
Сирцов В. К., Федосєєва О. В., Євтушенко В. М. НОВИЙ ОСВІТНІЙ СТАНДАРТ МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ГІСТОЛОГІЇ ЗГІДНО З КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ.....	127
Сіліна Т. М., Куц О. Г., Лісничка А. М., Єреміна А. К., Сепітон В. Д. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ.....	128
Сливко Е. І., Іванченко О. З., Мельнікова О. З. РОЛЬ МОТИВАЦІЇ І ПРОБЛЕМНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ “МЕДИЧНОЇ І БІОЛОГІЧНОЇ ФІЗИКИ” ЗА УМОВ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ.....	129
Слободян Н. Є., Даньчак О. В. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ З ФАРМАКОЛОГІЇ.....	130
Таралло В. Л., Кардаш В. Е., Ревенко Ж. А., Білик І. С., Понцак С. І., Навчук І. В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ НА 4 КУРСІ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ СОЦІАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: ДОСВІД ІНТЕГРАЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР.....	131
Ульянцєва О. А., Арнаутова Л. В. ДОСВІД СКЛАДАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ У РАМКАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ.....	133
Філімонов В. І., Степанова Н. В., Бессараб Г. І., Мирна А. І. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ В КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ ЯК СКЛАДОВА ЯКОСТІ НАВЧАННЯ.....	134
Філоненко М. М. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЗА МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОЮ ТЕХНОЛОГІЄЮ НАВЧАННЯ.....	135
Флекей П. П., Киричок О. М., Ремінецький Б. Я., Ющак В. М., Говда Р. В. ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ З СВІТОВИМ ОСВІТНІМ ПРОСТОРОМ.....	137
Хара М. Р., Файфура В. В., Бондаренко Ю. І., Дзига С. В., Чарнош С. М., Сатурська Г. С., Усинський Р. С., Пелих В. Є., Дорохіна А. М. ПРО ДОЦІЛЬНІСТЬ СТВОРЕННЯ ЄДИНОГО БАНКУ ТЕСТІВ МНОЖИННОГО ВИБОРУ.....	138